

Зелений Світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ

№ 5 (358) травень 2020

ВИЖИВАННЯ
ДЕМОКРАТІЯ
ГУМАНІЗМ

У СВІТІ ВСТАНОВИЛИ ВІТРОВІ СТАНЦІЇ ЗАГАЛЬНОЮ ПОТУЖНІСТЮ 60,4 ГВт

У 2019 році у світі було встановлено 60,4 ГВт вітрових електростанцій, що на 19% більше у порівнянні з попереднім роком.

Про це йдеться у звіті Глобальної ради з вітроенергетики (Global Wind Energy Council, GWEC), передає rener.

За даними GWEC, такий показник став другим в історії галузі — більше було введено тільки у 2015 році. Більше половини нових установок — 30,6 ГВт — розмістилися в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Китай і США залишаються найбільшими світовими ринками у наземній вітроенергетиці, на них припало більше 60% нових потужностей у цьому сегменті.

Офшорна вітроенергетика відіграє все більш значущу роль. У 2019 році було введено в дію 6,1 ГВт морських вітрових електростанцій або 10% всіх нових уста-

новок. Рекордний результат.

Загальна встановлена потужність вітроенергетики у світі за підсумками року досягла 651 ГВт. На п'ять найбільших ринків: Китай, США, Німеччину, Індію та Іспанію — в сукупності припадає 73% загальної потужності глобальної вітроенергетики.

У GWEC зазначають, що зростання вітрової енергетики вимагають нову конструкцію ринків, у якій крім вартості енергії (LCOE) враховувалася б довгострокова (ринкова і суспільна) цінність ВДЕ, а також розвиток нових технологічних напрямків: будівництво гібридних електростанцій і виробництво зеленого водню.

За прогнозом GWEC, у 2020 році вітроенергетика досягне 76 ГВт рекордних потужностей.

У 2020 РОЦІ УКРАЇНА ЗГЕНЕРУЄ МАЙЖЕ У ДВА РАЗИ БІЛЬШЕ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ З ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ

У 2020 році Україна згенерує 10,284 млрд кВт-год електроенергії з відновлюваних джерел енергії. Прогнозується на рівні, що у 1,85 рази більше у порівнянні з 2019 роком.

За даними відомства, вітроелектростанції у цьому році вироблять 3,95 млрд кВт-год, сонячні — 5,482 млрд кВт-год, інші відновлювані джерела енергії — 852 млн кВт-год електроенергії.

Загальний обсяг виробництва у 2020 році прогнозується на 1,2% нижче фактичного показника 2019 року — 152,105 млрд кВт-год, в цей же час споживання

(брутто) очікується на 1,8% нижче — 147,517 млрд кВт-год.

Мінекоенерго прогнозує, що всі інші види генерації знизять обсяг виробництва у порівнянні з 2019 роком. Зокрема, теплоелектростанції та теплоелектроцентралі зменшать виробництво електроенергії на 24,4% до 42,129 млрд кВт-год, гідроелектростанції — на 21,9% до 5,088 млрд кВт-год, гідроакумуляуючі станції — на 6,6% до 1,258 млрд кВт-год, атомні електростанції — на 2,8% до 80,639 млрд кВт-год.

ТРАВЕНЬ

- 1 - Свято Весни і Праці
- 3 - День Сонця
- 5 - Міжнародний день боротьби за права інвалідів
- 6 - Міжнародний день без діт
- 8 - День пам'яті та примирення в Україні
- Міжнародний день Червоного Хреста і Червоного Півмісяця
- 9 - Всесвітній день мігруючих птахів
- 10 - День матері в Україні
- 12 - Україна стала членом ЮНЕСКО
- 15 - Міжнародний день захисту клімату
- Міжнародний день сім'ї
- 16 - День Європи в Україні
- День науки в Україні
- 17 - День пам'яті жертв політичних репресій
- 18 - День боротьби за права кримськотатарського народу
- 22 - Міжнародний день біологічного різноманіття
- 24 - Європейський День парків
- 24 - День слов'янської писемності і культури
- 28 - Вознесіння Господне
- 30 - Всесвітній день без тютюну
- 31 - День міста Київ

ВІДРОДЖЕННЯ ПЛАНЕТИ

Коронавірус, попри його загрозу для людей, позитивно впливає на планету. Супутники NASA зафіксували істотне зниження шкідливих викидів в атмосферу. Через вимушену паузу у промисловості повітря очистилося у Китаї. Згодом поліпшення екологічного стану спостерігалось і в інших країнах.

У Парижі якість повітря стала такою високою, як 40 років тому. У Венеції через відсутність натовпу туристів вода в каналах стала чистішою, і до італійського міста вперше за 60 років повернулися дельфіни. Екологічну ситуацію покращує і скасування поїздок та перельотів у всьому світі. Це значно зменшує вуглецевий слід, тобто загалом усі викиди, які продукує людство. Експерти кажуть, що Земля відпочиває від впливу людей і приходить у норму. Подібне очищення атмосфери було під час економічної кризи 2008 року. Але тоді зменшення викидів було більш поступовим.

59% УКРАЇНЦІВ ЗА РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА 14% – ЗА АТОМ

Майже 60% українців вважають, що розвиток зеленої енергетики має бути пріоритетом для держави. Такі дані отримала онлайн-платформа Gradus у результаті дослідження, проведеного 23-24 квітня.

Відповідаючи на запитання, які напрямки мають бути пріоритетами держави в енергетичній політиці, 59% опитаних назвали поновлювальну енергетику (зелену — сонячні панелі, вітряні електростанції).

Друге місце в пріоритеті зайняла атомна енергетика — таку відповідь обрали 14% респондентів. При цьому лише 0,5% опитаних вважають, що Україні варто імпортувати електроенергію.

Обсяг вибірки — 700 респондентів у віці від 18 до 60 років у містах з населенням понад 50 тисяч. Похибка вибірки не перевищує 3,12%.

Газета «Зелений світ».
Виходить з 1989 року.
Засновники газети: УЕА
«Зелений світ»

Передплатний індекс
Свідоцтво про реєстрацію
№ 630 серія KB
від 10.05.1994 р.
Ідентифікаційний код
№

Юридична адреса: 04070, м.
Київ, Контактова площа, 4
Адреса для листування:
01004, м.Київ, вул.Л.Толстого, 9

e-mail: vtkach_ko@ukr.net .

БЕБ сторінка УЕА «ЗС»
WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор
Юрій Самойленко
Головний редактор
Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами
матеріалів, можуть не збігатися
з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються
і не повертаються. Листування
з читачами лише на сторінках
газети.

Надруковано УЕА «Зелений
світ»

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються
матеріали з інтернет-видань:
Кореспондент.net; Майдан-
ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-
зреватель», Експрес online,
eko.portal, ЕКОЛОГІЯ ЖИТТЯ,
ECOTOWN.

УЕА «Зелений світ» створе-
на в 1988 році як реакція суспіль-
ства на жакликий екологічний
стан в Україні, спричинений
Чорнобильською катастрофою
1986 року. Асоціація є членом
Міжнародної федерації «Друзі
Землі».

Голова УЕА «Зелений світ»
Юрій Іванович Самойленко.

Газета «Зелений Світ» була,
на час створення, одним з най-
перших неформальних антире-
жимних видань, в якому відкри-
валася правда про стан здоров'я
нації та екологічні негаразди
в країні. Газета стала рупором
демократії. В епоху тотального
замовчування та брехні на наших
шпальтах відкривалися жакні
картини радянської дійсності.

НА ЗАКАРПАТТІ ЛЕДЬ НЕ СПАЛИЛИ ДОЛИНУ НАРЦИСІВ

На Закарпатті пожежа ледь не знищила
Долину нарцисів, що поблизу міста Хуст, по-
відомила Державна служба з надзвичайних
ситуацій у Закарпатській області.

«На Хустщині чиясь недбалість та не-
долугість ледь не знищила «родзинку» За-
карпаття — долину нарцисів. Хустські бійці
ДСНС виїхали на гасіння пожежі сухої трави
та чагарників на території Карпатського
біосферного заповідника ПНДВ «Долина
Нарцисів» ім. проф. Василя Комендаря. По-
жежу було ліквідовано силами вогнеборців
Хуста та працівників заповідника.

Рятувальники повідомили, що за добу
вогнеборці Закарпаття приборкали 33 по-
жежі сухої трави та сміття на відкритих
територіях. Із них внаслідок двох загорань
сухою травою пошкоджено будівлі у Тячівському
та Хустському районах. Ще два загорання
сухої рослинності призвели до пожеж на
території лісгоспів.

ЗАТРИМАНО БРАКОНЬЄРІВ З ЧЕРВОНОКНИЖНОЮ БІЛУГОЮ

Як повідомив начальник прес-служби
Ізмаїльського прикордонного загону Ігор
Перегняк, човен з двома зловмисниками ви-
явили в Очаківському гирлі річки Дунай, не-
далеко від міста Вилкове Кілійського району
Одеської області. «У ній лежала заплутана в
сітках величезна білуга — завдовжки близько
2 м і вагою близько 150 кг. Намагаючись при-
ховати рибу, порушники накрили її плащем від
загальної військової захисної комплексу. На
борт її, очевидно, затягували гаками, бо у неї
були глибокі рани», — повідомив Перегняк.

За його словами, прикордонники доста-
вили затриманих разом з човном і уловом на
берег, де під час перевірок заходів один
з браконьєрів, озброївшись ножом, кинувся
на прикордонника. Військовослужбовець
розбрав зловмисника, і надів на нього на-
ручники. Про те, що трапилося, проінформо-
вано поліцію, співробітникам якої передали
затриманих.

За даними Перегняка, «ледь живу» білугу
випустили назад в Дунай. За оцінкою іхтіо-
логів Дунайського біосферного заповідника,
риба була з ікрою і йшла на нерест. «Білуга,
яка йде на нерест, має ікру — близько 10-
15% від власної ваги. Саме за цією ікрою
полюють браконьєри. Її вартість на «чорно-
му ринку» — близько 1 тис. доларів за кіло-
грам», — розповів начальник прес-служби.

ОКУПАНТИ ЗАБРУДНИЛИ МОРЕ БІЛЯ КРИМУ НАФТОЮ З ТАНКЕРІВ

Прокуратура Автономної Республіки
Крим зафіксувала черговий факт порушен-
ня державою-окупантом екологічних норм
на півострові, повідомляє прес-служба про-
куратури АРК.

«Прокуратура автономії спільно з ГУНП
в АР Крим та м. Севастополя розпочали
кримінальне провадження за ч. 1 ст. 243
Кримінального кодексу України (забруд-
нення моря)», — йдеться у повідомленні.
Встановлено, що біля узбережжя тимча-
сово окупованого півострова, внаслідок
перевантаження танкерами, які належать
Російській Федерації, нафтопродуктами
та інших паливо-мастильними вантажами,
допущено забруднення акваторії Чорного
й Азовського морів. Забруднення зафік-
совані у нейтральних водах Чорного моря
на південь від Керченської протоки та ще у
трьох місцях, загальною площею понад 24
квадратних кілометрів.

У відомстві також нагадали, що раніше,
прокуратура та поліція АР Крим зареєстру-
вали кримінальне провадження за ч.2 ст.
240 Кримінального кодексу України (по-
рушення правил охорони або використання
надр). В рамках якого встановлено, що
після окупації півострова, дамбу Нижньо-
Чурбашького водосховища у м. Керч,
почали використовувати для незаконного
видобутку піску, як наслідок, бруд від його
промивання та видобування потрапляє
на міський пляж. «У той же час, токсичні
речовини потрапляють до Чорного моря,
створюючи загрозу для здоров'я населення
та природного середовища», — йдеться у
повідомленні.

НА ЧЕРНІГІВЩИНІ ЗА МІСЯЦЬ У ДТП ЗАГИНУЛО ДВОЄ ЛОСІВ

На Чернігівщині з початку квітня на авто-
шляхах загинуло двоє лосів, повідомили у
Чернігівському обласному управлінні лісо-
вого і мисливського господарства.

Згідно з інформацією, поблизу мосту
через Десну на об'їзній автотрасі між Шес-
товицею та Ягідним (неподалік Чернігова)
вантажівка поранила молоду лосиху. Тварина
намагалася утекти, але пробігши метрів двісті,
померла.

На трасі Київ-Гомель біля повороту на
Олешню — вночі загинув трирічний лось, а
водій зник з місця дорожньо-транспортної
пригоди.

Зі слів мисливствознавця ДП «Чернігівсь-
кий лісгосп» Андрія Косенка, поява лосів на
автошляхах пояснюється тим, що навесні
відбуваються міграційні процеси у тварин,
зокрема, під час «сезону тиші», коли в біль-
шості з'являється нове потомство. Самки ло-
сів на даний час мають агресивний характер.
Вони відганяють від себе дитинчат, яким уже
виповнився рік, адже незабаром з'явиться
молоде потомство. Фахівці обласного управ-
ління лісового і мисливського господарства
вказують, що нині на дорогах Чернігівщини
все рідше і рідше встановлюють знаки «Обе-
режно, тварини!».

«Тому назріла гостра проблема охорони
тварин на шляхах. Можливо, на деяких ді-
лянках доріг доцільно встановлювати знаки
обмеження швидкості в певний період року
чи час доби. Приміром, на час гону лосів, ко-
зулі чи просто в нічну пору. Водіям слід бути
уважнішими на дорогах, не перевищувати
швидкості. Особливо вночі на неосвітлених
трасах, обабіч яких росте ліс. Бо та ж косуля,
засліплена світлом фар, не тікатиме, а різко
зупиниться посеред дороги і «стояти до
останнього», — наголошує головний спеці-
аліст Чернігівського обласного управління
лісового і мисливського господарства Воло-
димир Бабич.

У КИЄВІ ВИСАДЖУВАЛИ ДЕРЕВА

У Києві неподалік метро Лісова на місці отруєних зловмисниками сосен висадили 38 крупномірних дерев та 7000 сіянців. Про це повідомили у пресслужбі Київзеленбуду. Висадження провели на місці, де росли раніше шість тисяч сіянців сосни звичайної та 1000 дубу. Однак влітку 2018 року невідомі отруїли тут близько 300 сосен. Було відкрито кримінальне провадження.

Зазначається, що висаджували між Броварським проспектом та вул. Кіото 10 дерев сумаху, 11 лип, 17 кленів сріблястих.

КП «Дарницьке ЛПГ» отримало дозвіл Деснянського РУГУ МВС у місті Києві на проведення нового озеленення.

На Солом'янці у Києві висадили молоді клени. А на Печерську з'явилися декоративні дерева. Також відомо, що у Києві з'явилося 6 нових природних заповідників.

ВІДЕОРОЛИК «ЗЕЛЕНОГО ФРОНТУ» НА ЗАХИСТ ЧЕРЕМШІ

Черемша — або «ведмежа цибуля» — це рідкісна рослина, внесена до Червоної Книги України. Ця чудова квітка зникає з планети Земля не через свою красу, а через... свій смак, адже вчені, дослідивши стан популяції виду, дійшли висновку, що перш за все рослина потерпає від збору негідниками заради їжі.

Таким чином, ГО «Зелений Фронт» збільшив свою фільмотеку роликів соціальної реклами до чотирьох. В минулих роках, завершивши роботу над кожним з роликів, ми зазвичай проводили прес-конференцію з презентацією.

Цього разу через карантин це є неможливим, тож, робимо цю презентацію віртуальною. При створенні цього відео не постраждала жодна бюджетна або грантова гривня. Все зроблено на суто волонтерських засадах.

Протимо усіх, хто є небайдужим до майбутнього нашої природи, приєднатися до поширення цього та інших відеороликів на захист зникаючих та рідкісних рослин, що внесені до Червоної Книги. Чим більше людей подивиться ці ролики та дізнається про проблему — тим більше шансів, що нам вдасться врятувати ці квіти, зберегти їх для майбуття.

Залишається тільки додати, що авторами цього (як і попередніх) відеоролика є Ігор Гуденко та Олег Перегон, використана музика харківської фолк-групи «Грайна» (Костянтин та Олена Кофанови).

Олег Перегон, ГО «Зелений Фронт»

УРЯД ЗАКЛИКАЛИ НЕ ЗАЧИНЯТИ ВЕТЛІКАРНІ ТА ЗООМАГАЗИНИ

Офіс президента та Кабінет міністрів закликали внести ветеринарні магазини, клініки й аптеки до переліку закладів, які

працюватимуть на період введення карантину в Україні. Про це йдеться у заяві операторів ринку догляду за домашніми улюбленцями у Facebook.

«...звертаємося до влади з вимогою включити ветеринарні клініки та аптеки, зоомагазини та інші спеціалізовані точки продажу товарів для котів, собак, домашніх гризунів і птахів та інших домашніх тварин до списку підприємств, що продовжать роботу на час урядових обмежень, у зв'язку із пандемією COVID-19», — йдеться у тексті заяви.

За інформацією компаній, в Україні проживає понад 8 мільйонів котів та собак; понад 50% продукції для домашніх тварин українці купують саме у спеціалізованих магазинах. При цьому автори звернення зауважують, що у низці країн Європи, зокрема Франції, Італії та Латвії, зоомагазини включили до такого переліку, а американський Amazon визначив корм для тварин як життєво необхідний товар.

ПРО ГАНЬБУ, ПОЛЮВАННЯ ТА КАРАНТИН

Структурні підрозділи УЕА «Зелений світ» підписали відкрите звернення до Верховної Ради України, до Комітету ВРУ з питань екологічної політики та природо-користування з вимогою:

- негайно зняти з розгляду парламенту законопроект №3200-1 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо удосконалення законодавства у сфері мисливського господарства та полювання, а також боротьби з браконьерством)», засудити його автора, як людину, яка створила прецедент корупційного, антиекологічного, безвідповідального закону, створеного для збагачення олігархів та виконання аморальних забаганок декількох конкретних осіб в Україні;
- розглянути на окремому засіданні парламенту питання про неможливість повторного закидання народними депутатами подібних законопроектів, які ставлять під удар всю природоохоронну галузь в Україні;
- унеможливити подання подібних законопроектів без узгодження їх тексту та положень з фаховими установами державного та громадського секторів.

З 12 березня в Україні запроваджено режим карантину через коронавірусну хворобу. Цей надзвичайний захід боляче вдарило по всім галузям економіки та людського життя.

І ось, на п'ятий день карантину, народний депутат України Литвиненко Сергій Анатолійович реєструє законопроект №3200-1 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України». Що ж член фракції Слуга Народу вбачає за необхідне змінити в законодавстві саме під час

карантину? Розповсюдити полювання, відстріл тварин, «відпочинок» зі зброєю в лісах та на луках, та ще й в заповідниках. Інтереси якого ж народу відстоює цей депутат? Надзаможного?

Законодавець пише: «полювання — дії людини, спрямовані на вистежування, переслідування з метою добування і саме добування (відстріл, відлов) мисливських тварин, що перебувають у стані природної волі. Не вважається полюванням добування, знищення або поранення із використанням знарядь і способів полювання тварин, які утримуються в мисливських вольєрах у межах мисливських угідь та перебувають у власності користувача мисливських угідь, а також добування диких тварин і птахів на підставі дозволів на селекційний, діагностичний та науковий відстріл, виданих центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері мисливського господарства».

Тобто, якщо «знаті» мало дичини, захопленої у «вольєри», вона може оформити собі «селекційний відстріл» і полювати взагалі будь-де без сплати хоча б копійки компенсації за свої руйнівні для довкілля дії.

Повертаються заборонені при президентстві Віктора Ющенка «царські полювання», ось цитата з законопроекту: «Полювання об'єднане — вид колективного полювання, при якому нагоничі наганяють тварин на лінію стрільців».

Депутат вирішив створити розстрільні списки тварин, яких, на його думку, можна вбивати без будь-яких обмежень. Його попередники включили до цього дурнуватого переліку «вовків, бродячих собак і котів, сірих ворон», а він — додав ще й «лисиць, шакалів, єнотовидних собак».

Подібні законопроекти потрапляють від представників лісової мафії у Верховну Раду в середньому один раз на два-три роки. Але зараз існує реальна небезпека через заборону протестів у зв'язку з карантинном та недолугим знищенням Міністерства екології шляхом його бездумного об'єднання з Міністерством енергетики України.

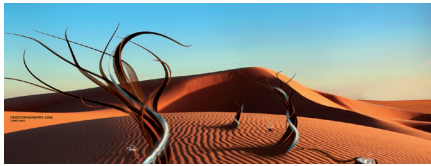
Прийняття такого закону буде порушенням Україною не тільки підписаних нею міжнародних конвенцій та договорів, але й прямим нехтуванням виконанням директив Договору про Асоціацію Україна-ЄС, стане найбільш руйнівним для дикої природи та довкілля в цілому рішенням за часи Незалежності держави. Унеможливить збереження як окремих охоронюваних видів тварин та рослин, так і цілих ландшафтів, що потребують захисту.

«ГОДИНА ЗЕМЛІ» У КИЄВІ

Як повідомляє прес-служба Київської міської державної адміністрації, киян закликали 28 березня долучитися до акції «Година Землі». Начальник Управління екології та природних ресурсів КМДА Андрій Мальований заявив: «Запрошую киян долучитися до акції та символічно вимкнути світло 28 березня о 20:30 на одну годину в домівок і офісах. Головне завдання акції зосереджене на збереженні життя — власного та близьких. Долучайтесь! Під час карантину приділіть годину своїй планеті», — зазначив він.

ПРИРОДА ПРОТИ ЛЮДЕЙ. ЯК ВІДСУТНІСТЬ ВЕСНЯНОЇ ПОВЕНІ ЗАЛИШИТЬ УКРАЇНЦІВ БЕЗ ВОДИ

Аномально тепла зима та відсутність опадів призвела до того, що у кількох регіонах України не буде традиційної весняної повені. На перший погляд може здатись, що це — благо для населення, адже велика вода не підтопить їхні будинки та городи. Однак фахівці стверджують, що така ситуація призведе до посухи і обміління водойм та залишить українців без питної води.

Вже у 20 числах лютого у басейнах Дніпра та Десни сніг повністю станув. «Одночасне поєднання комплексу несприятливих для формування весняного стоку гідрометеорологічних умов у басейнах річок Дніпра та Десни спостерігається вперше за весь багаторічний період спостережень», — говориться у повідомленні Чернігівського обласного гідрометеоцентру. Тож, схоже, «вираженої весняної повені у 2020 році не буде вперше за більше ніж 140 років регулярних гідрологічних спостережень». Це може призвести до негативних наслідків.

Завідувач кафедри екології та охорони природи Національного університету «Чернігівський колегіум» Юрій Карпенко зауважує, що у разі відсутності великої води, варто розраховувати на недостатній сінокіс для сільгоспвиробників влітку і зростання пожежної небезпеки на заплавах ледь не з березня-квітня. Також у такій ситуації висока ймовірність подальшого змініння річок, зниження рівня підземних вод, погіршення екологічного стану навколишнього середовища у регіоні.

Та, за словами Карпенка, змінити такий стан речей можна. По-перше, потрібно дбати про джерела, які живлять малі річки, не засмічувати, не замулювати їх. По-друге, берегти водозахисну природоохоронну смугу, адже в багатьох районах Чернігівської області луки над Десною ледь не до води розорюють, що не сприяє покращенню екологічної ситуації у заплаві річки. По-третє, не випалювати рослинність у заплаві, а, навпаки, заліснювати вільною, вербою, які утримують воду, вологу. По-четверте, не обійтися без підвищення екологічної культури, свідомості громадян, аби кожен розумів, що діяльність людини безпосередньо позначається на навколишньому середовищі.

Відсутність повені на річках Чернігівської області обов'язково позначиться на рівні ґрунтових вод, які є джерелом питної води для жителів багатьох населених пунктів. Про це говорить заступник начальника Деснянського басейнового управління водних ресурсів Андрій Скумін. За його словами, управління здійснює моніторинг поверхневих вод, вод у меліоративних системах, але досліджень забезпечення жителів питною водою наразі не поводить.

Ймовірно, цього літа доступ до питної води ще не буде критичним, а далі — ситуація невідома. Однак вже зараз можна прогнозувати проблеми для селян із сінокосом (бо заливні луки — це традиційно площі для збору сіна), а також випасом худоби. Причому, вже торік в окремих

селах Чернігівщини мешканці масово продавали худобу, оскільки немає води, щоб її напувати. Тож на Поліссі кліматичні зміни вже відчуваються. Наприклад, ще якихось два-три десятиліття тому у ставку біля села Конятин Сосницького району ще купалися діти, а тепер він не має води для качок та гусаків. Навіть кілька років тому водойма була більш повноводною. Крім того, селяни зазначають, що у вуличних криницях води недостатньо.

Схожа ситуація і на Волині, де вперше за майже 100 років багаторічних гідрологічних спостережень весняної повені також не очікується. Вперше жодна із річок не вийшла на заплаву, хоча, зазвичай, цей процес розпочинається ще в середині лютого. «Цій ситуації посприяла аномально тепла зима, відсутність снігового покриву та достатньої кількості опадів. За спекотного та сухого літа — це загроза для водойм регіону», — розповів заступник начальника Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області Ростислав Кравчук.

З початку березня по області, в середньому, випало лише 49% середньомісячної норми опадів. Рівень води у верхньому б'єфі Хрінницького водосховища, яке має вплив на рівневий режим річки Стир у межах Волинської області, не змінився. Водосховища Волинської області наповнені, в середньому, на 77% до повного об'єму. Хоча режими їх роботи відповідають встановленим.

Разом з тим, враховуючи кліматичні зміни, Ростислав Кравчук не виключає паводки, що можуть бути спричинені локальними опадами. Також він зауважує, що Волинь — одна з областей, де для питного водопостачання використовують лише підземні води. «І саме підземними водами область забезпечена найліпше», — запевняє Кравчук. З них живляться і у сільській місцевості, і у містах. Зокрема, водопостачання Луцька здійснюється із підземних джерел п'яти водозаборів, а це 52 артезіанські свердловини.

«Хоча наразі через відсутність опадів ситуація дещо ускладниться. Якщо підуть опади, буде підземна вода, якщо не підуть, можливо, ситуація буде гіршою, ніж торік. Проте, води для споживання населення буде достатньо, бо в області значно зменшили водоспоживання, адже не працюють промислові підприємства, лише комунальне господарство», — вважає він.

Щодо криниць у селах, які влітку можуть пересохнути, Ростислав Кравчук наголошує, що, по-перше, сільські криниці живляться ґрунтовими водами, по-друге, вони, як правило, неглибокі. Тому їх потрібно поглиблювати або ж подбати про централізоване водопостачання... «Ми проводимо спостереження на великих річках — Західний Буг, Прип'ять, Вихівка, Турія, Стохід, Стир. Через відсутність талих вод на річках Волині упродовж 2019-2020 років спостерігається вкрай несприятлива гідрометеорологічна ситуація», — розповів УНІАН начальник відділу гідрології Волинського гідрометеоцентру Любов Жайворонок. Тож, якщо влітку не буде достатньої кількості опадів, Волинь очікує гідрологічна посуха. А через маловодний період зменшаться й запаси прісної води. «На річках буде «стояча» вода з пересиханням річищ», — зазначила гідролог. Однак,

на її переконання, паводки в травні-червні можуть поліпшити ситуацію. «Траплялося, що на Волині вони були набагато вищими ніж весняна повінь», — говорить Любов Жайворонок.

У Житомирському національному агроєкологічному університеті УНІАН розповіли, що на Житомирщині, як і в деяких інших регіонах, паводку цієї весни також не очікують. Й обміління річок вкрай негативно позначиться і на пасовищах, і на екології, а, значить, й на врожаї. Наскільки упав рівень води, добре видно на берегах річки Тетерів.

Замало води зараз і у Денишівському водосховищі, яке є важливим об'єктом водопостачання Житомира. Як розказав УНІАН керівник КП «Житомирводоканал» Андрій Нікітін, зараз у цьому водосховищі замалий рівень вод, він фактично упав на два метри. Якщо зазвичай там є близько 13 млн кубічних метрів води, то зараз лише — 10.

«Житомиру цього запасу вистачить лише на п'ять місяців. Ми готові до цієї проблеми, однак не хотілося б, щоб довелось перекачувати насосами воду з річки у водосховище. Сподіваюся, що цього робити не доведеться, погодні умови зміняться», — сказав він і додав, що «дійсно, цьогоріч водна криза існує і вона суттєво позначається на водосховищі».

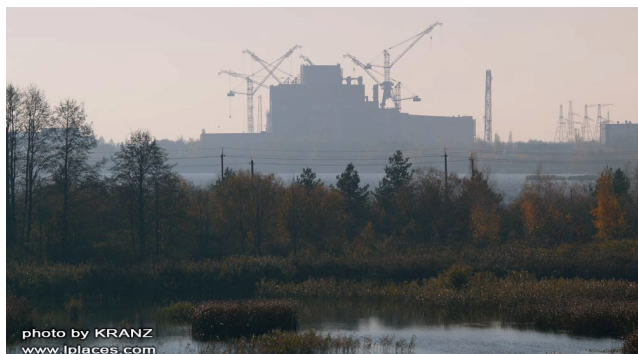
Заступник начальника Басейнового управління водних ресурсів річки Прип'ять (БУВР Прип'ять, — УНІАН) Державного агентства водних ресурсів України Олег Микитин зазначає, що зима була дуже теплою, тому для весняного водопілля умови несприятливі. За його словами, аномально тепла погода визначила відсутність основного чинника весняного стоку — снігових запасів. «Якщо говорити мовою фахівців, то водність річок з осені зберігається меншою за середні багаторічні значення. І на частині цих річок так звана гідрологічна посуха. Така гідрометеорологічна ситуація вказує на високу ймовірність формування низької водності річок навесні», — підкреслив фахівець.

І хоча повені у Житомирській області завжди спричиняли проблеми для деяких місцевих жителів, оскільки затоплювали будинки та пасовища, цієї весни бояться паводку не слід. Та можуть бути інші складнощі. Зокрема, низький рівень води у криницях селян та дачників, які зазвичай навесні — на городах.

«Всі водні об'єкти пов'язані між собою, усе це — єдиний природний живий механізм, отже, зрозуміло, що за такого дефіциту води у річках, говорити про наповненість криниць не доводиться», — зазначив Микитин. За його словами, щоб врегулювати цю проблему, потрібно не чекати сприятливих погодних умов, а діяти. Причому, мова йде не тільки про розчищення та регулювання русел річок. «Тут повинні спрацювати органи місцевого самоврядування. Як і раніше, єдиний шлях — це спорудження водогонів і свердловин», — підкреслив Микитин. Попри те, що Україна має величезний запас рік, річок та струмків, кліматичні зміни безжальні. І, щоб мати питну воду завтра, владі думати про розв'язання водної проблеми слід невідкладно.

Ірина Синельник, Світлана Мех

ЧОМУ ГРОМАДСЬКІСТЬ СТУРБОВАНА ПЛАНАМИ ДНОПОГЛИБЛЕННЯ РІЧКИ ПРИП'ЯТЬ?

photo by KRANZ
www.lplaces.com

Відомо, що вибух Чорнобильської атомної станції класифікують як глобальну катастрофу, якої людство ще не знало. Радіоактивного забруднення зазнали не лише землі України, Білорусі, Росії, але й країн Центральної Європи, Скандинавії та Балкан. В Україні опромінення отримало близько 4 млн осіб. Ця катастрофа мала важкі соціально-економічні наслідки.

Через 20 років після Чорнобильської катастрофи МАГАТЕ видало ґрунтовний звіт (2006) про стан радіоактивного забруднення басейну Дніпра під назвою «Радіологічні умови в басейні річки Дніпро». У звіті (розділ 9.2.) наведено перелік ймовірних ділянок з високим рівнем радіоактивного забруднення, які вимагають подальшої оцінки. До цього переліку, крім інших, також ввійшли ділянки:

- 1) заплава річки Прип'ять у межах Чорнобильської зони відчуження;
- 2) Чорнобильська зона відчуження (як в Білорусі, так і в Україні);
- 3) заплава вгору за течією від Чорнобильської атомної електростанції, що зазнала найбільшого забруднення;
- 4) забруднені відкладення в Київському водосховищі;
- 5) райони з високим рівнем забруднення за межами Чорнобильської зони відчуження, особливо непроточні озера і ставки в Білорусі, Російській Федерації й Україні.

У звіті зазначається, що все ще триває трансграничний перенос радіонуклідів (в основному ^{90}Sr) у річках басейну річки Дніпро. Найбільш важливим джерелом є заплава річки Прип'ять в межах Чорнобильської зони відчуження (розділ 10.2.).

Також, у звіті МАГАТЕ рекомендується переглянути наявні закони, правила і керівництва з метою застосування методології оцінки ризику для обліку радіоактивного, хімічного і біологічного забруднення. Також зазначається, що докладніший аналіз впливу фактичних і по-

тенційних ділянок з високим рівнем забруднення повинен проводитися у рамках спеціалізованого проекту.

Нині ж бачимо, що замість планування виконання докладніших досліджень радіологічних умов у Чорнобильській зоні, які наразі є актуальними, оскільки минуло вже 14 років після попереднього звіту МАГАТЕ, ухвалюються рішення

про розширення господарської діяльності у зоні відчуження.

І це рішення ухвалюється, незважаючи на звіт МАГАТЕ і рекомендації поліпшити Моніторинг радіоактивного забруднення довкілля у басейні річки Дніпро.

Громадськість з цього приводу дуже стурбована, адже уже підписано договір на виконання днопоглиблювальних робіт на річці Прип'ять!

Ще 16 грудня 2019 року філія державної компанії «Адміністрація морських портів України» «Днопоглиблювальний флот» завершила тендер на проведення днопоглиблювальних робіт річки Прип'ять у зоні відчуження з очікуваною вартістю у 10 млн. грн. Переможцем торгів стало Товариство з обмеженою відповідальністю «Собі».

Офіційна назва робіт: «Послуги з точного ремонтного черпання судноплавних річкових внутрішніх водних шляхів загального користування на українській ділянці р. Прип'ять». Планується вилучити 100 тис. м^3 ґрунту з дна річки Прип'ять.

У технічному завданні не визначені місця складування вилученого ґрунту та непередбачено розроблення оцінки впливу на довкілля робіт з днопоглиблення.

Слід окремо зазначити, що ініціатори тендеру послугуються термінологією, яка непередбачена чинним законодавством. У Законі Про оцінку впливу на довкілля не використовується термін «поточне ремонтне черпання». Застосовується термін «днопоглиблення». Може виникнути природне запитання: навіщо створювати плутанину в поняттях? Відповідь дуже проста: ініціатори зазначених робіт вважають, що роботи, які вони називають «поточним ремонтним черпанням» не потребують оцінки впливу на довкілля. Водночас, відповідно до статті 96 Водного кодексу України, реалізація проектів господарської та іншої діяльності без оцінки

їх впливу на стан вод забороняється.

Відповідно до підпункту 10, пункту 3, Статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»: «будівництво глибоководних суднових ходів, у тому числі у природних руслах річок, спеціальних каналів на суходолі та у мілководних морських акваторіях, придатних для проходження суден, а також каналів у протипаводкових цілях та гідротехнічних споруд» підлягають оцінці впливу на довкілля.

Надзвичайно важливими дослідженнями такої оцінки має бути вивчення вмісту радіонуклідів донних відкладів річки Прип'ять, а також вплив на якість води у річці робіт зі складування на березі відходів від днопоглиблення, на міграцію радіонуклідів та на зміну гідрологічного режиму.

Річка Прип'ять є трансграничним водотоком і роботи з днопоглиблення, а тим паче спрямлення русла, мають виконуватися з урахуванням положень Конвенції охорони та використання трансграничних водотоків та міжнародних озер.

Відповідно до вимог чинного українського законодавства, європейських директив та положень Орхуської конвенції, такі проекти підлягають обов'язковому громадському обговоренню.

Україна є стороною Бернської конвенції, яка захищає дику природу та її мешканців, а вся пригирлова ділянка української Прип'яті належить до Смарагдової мережі (Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник, UA0000046).

Днопоглиблення річки змінить гідрологію місцевості, зокрема, русла річки та заплави. На цій ділянці містяться важливі популяції 80 видів, які вимагають конкретних заходів щодо збереження відповідно до Бернської конвенції та 37 інших важливих видів, які визначені міжнародними конвенціями та занесені до Червоної книги.

Ми ж розглядаємо водні джерела, насамперед, як природний ресурс, без якого неможливе життя на Землі.

Літо 2020 року прогнозують маловодним, тоді навіщо днопоглиблення, коли в річці бракує води?

В умовах глобальної зміни клімату збереження запасів прісної води у природному стані та охорона їх від забруднення є прямим обов'язком Уряду України!

А громадяни мають допомогти Уряду цей обов'язок виконати!

Новини НЕЦУ

НА МЕЖІ ВИЖИВАННЯ

На межі виживання: через карантин Одеський біопарк не може прогодувати тварин. У закладі, що нині закритий для відвідувачів, кажуть, що не мають нині прибутків, тож купити корми не можуть.

Найдороще обходиться утримання великих котів — тутешні леви й тигри з'їдають 175 кг м'яса на місяць, йдеться в

сюжеті ТСН. Та й решта утриманців мають неабиякий апетит. Одеситів закликають взяти під патронат бодай одного звіра, аби допомогти пережити йому скрутні часи.

3 БРАКОНЬЄРСЬКИХ СІТОК – ЕКОСТРИВ ДЛЯ ПТАХІВ

На Одещині, на території національного природного парку «Тузловські лимани» створили з браконьєрських сіток екологічний острів для птахів під назвою «Камбала глоса». Як повідомив відомий еколог, співробітник заповідника Іван Русев, працівники парку спільно з волонтерами із села Приморське

Татарбунарського району побудували екоострів на озері Малий Сасик на кордоні «Тузловська Амазонія».

«В основу острова пішли браконьєрські сітки, над ними понад 200 снопів очерету, а зверху м'яка трава і солома. Площа острова 100 кв. м. Він має форму камбали глоси — однієї з найзвичайніших видів риб Тузловських лиманів», — повідомив Русев.

Будівництво острова присвятили пам'яті нещодавно померлого жителя Приморського — охоронця парку Анатолія Запорожана. Русев висловив надію, що на острові поселяться птахи, які прилетіли з Африки.

КОРОНАВІРУС ТА МЕДИЧНІ ВІДХОДИ

Сьогодні із збільшенням пацієнтів, які хворі на COVID-19 і інші інфекційні захворювання, гостро постає питання утилізації медичних відходів із лікувальних закладів. Та й громадяни продукують щодня безліч потенційно інфікованих медичних відходів (маски, рукавички тощо), які законодавство відносить до небезпечних медичних відходів.

Очевидно, що такі відходи можуть бути джерелом зараження вірусними хворобами для оточуючих, і потребують особливого поводження!

На жаль, до пандемії, яка оголошена сьогодні, медичні відходи, що утворювалися в нас дома, потрапляли в звичайний смітник, а в подальшому — на сміттєзвалище. Нічого не змінилося в Україні і сьогодні.

У більшості населених пунктів держави не налагоджена система збору та утилізації небезпечних відходів у складі твердих побутових відходів. Повільно налагоджується інфраструктура збору батарейок та ртуть-вмісних ламп. А от медичні відходи, що утворюються в побуті, ігноруються, тож населення їх мовчки викидає до загального смітника. А таких відходів утворюється чимало (до прикладу, використані шприци, ліки, що непотрібні чи термін придатності яких закінчено), і вони забруднюють водні ресурси та ґрунти при попаданні в довкілля, а також можуть бути джерелом інфікування.

Отже, перед органами місцевого самоврядування лежить обов'язок зі збору таких відходів від населення та забезпечення їхньої безпечної утилізації спеціалізованими підприємствами.

Система поводження із медичними відходами в лікувальних закладах базується на відповідальності керівників таких закладів. А відповідальність за неналежне поводження із такими відходами, на жаль, сьогодні, в грошовому еквіваленті, мізерна. Водночас і про ефективність перевірок контролюючих органів та частоту планових перевірок краще не згадувати. Тому, достатні стимули для належного поводження із медичними відходами в закладах охорони здоров'я ще не створені.

Чинне законодавство врегульовує питання поводження із медичними відходами, в тому числі відходами з інфекційних лікувальних закладів, оскільки вони потенційно більш небезпечні.

Які відходи інфекційних лікарень мають піддаватися особливим процедурам?

- використаний медичний інструмент (гострі предмети: голки, шприци, скальпелі та їх леза, предметні скельця, ампули, порожні пробірки, битий скляний посуд, вазофікси, пір'я, піпетки, ланцети тощо);
- предмети, забруднені кров'ю або іншими біологічними рідинами;
- харчові відходи з інфекційних відлень;
- відходи, що утворилися в результаті діяльності медичних лабораторій;
- рідкі відходи (блювотні маси, сеча, фекалії).

Спершу такі відходи повинні піддаватися обов'язковому знезараженню (дезінфекції) фізичними методами (термічними, мікрохвильовими, радіаційними тощо). Для цього інфекційні лікарні повинні бути обладнані такими установками.

Більшість медичних відходів у кращому випадку знезаражуються хімічними методами. Проте застосування хімічних методів дезінфекції допускається тільки для знезараження харчових відходів з відділень інфекційних хворих, а також при організації первинних протиепідемічних заходів в осередках інфекції.

Рідкі відходи (блювотні маси, сеча, фекалії), зливаються в систему централізованої каналізації тільки після попереднього знезараження хімічним або фізичним методами.

Вивезення таких відходів, що не пройшли знезараження в місцях утворення чи у приміщеннях для поводження з відходами, за межі території закладів не допускається.

Такі відходи після знезараження передаються на підприємства, що мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами та мають відповідне сертифіковане обладнання. Тут також у більшості випадків є чимало проблем із вибором тієї ліцензованої організації, оскільки велика кількість ліцензованих організацій не мають технологій та потужностей для якісного та безпечного спалювання медичних відходів, а наявність ліценції на поводження із небезпечними відходами надає їм право брати участь у тендерах та безперешкодно укладати договори із лікарнями. Чимала кількість недобросовісних ліцензіатів, які не мають або технологій та обладнання для спалювання медичних відходів, або не мають ліцензії на утилізацію медичних відходів (а ліцензію на збір та перевезення, до прикладу), успішно освоює бюджети лікарень та згодом викидає медичні відходи на сміттєзвалища. Такі «оборудки» ставали темою низки журналістських розслідувань у різних регіонах України.

Медичні відходи, в тому числі від пацієнтів, заражених вірусом COVID-19, треба спалювати (після попереднього знезараження в лікарні). До речі, медичні відходи після лікування пацієнтів, хворих на COVID-19 у м. Ухань, спалили у печі за високої температури.

Отже, екологічно свідомі громадяни в умовах пандемії можуть:

- перед викиданням своїх використаних масок, рукавичок, продезінфікувати їх дезрозчином чи замочити в мильному розчині, запакувати в герметичну упаковку;
- вимагати від своїх органів місцевого самоврядування організувати системи збору небезпечних відходів у складі ТПБ;
- працівники інфекційних лікарень повинні ретельно збирати та дезінфікувати відходи від пацієнтів, які мають вірусні захворювання, та запаковувати їх у герметичну тару для перевезення до місця їх спалювання;
- збирати та дезінфікувати харчові відходи в інфекційній лікарні;
- дезінфікувати рідкі відходи пацієнтів, хворих на вірус COVID-19 чи інші інфекційні захворювання, перед скиданням їх в каналізацію.

ЗАХИСТИТИСЯ ВІД НАСЛІДКІВ ЗАБРУДНЕНОГО ПОВІТРЯ

Синоптик Наталія Діденко радить українцям пити якомога більше води та не відчиняти вікна в зв'язку з підвищеним рівнем концентрації чадного газу CO.

Експерт радить підтримувати достатній рівень вологості у приміщенні (вивісити вологі рушники, купити зволожувач або очищувач повітря), при цьому пилювати і підмітати пил не варто, краще вологе регулярне прибирання.

Також вона зазначає: якщо йдете з дому, то не треба відчиняти вікна і балкони; бажано промивати очі, особливо тим, хто носить лінзи; пити якомога більше води; відкласти пробіжки, особливо вранці; не використовувати вдома свічки й ароматизатори; тим хто палить — не палити у зонах високої задимленості; припинити на час смажити на кухні; якомога частіше приймати душ; тимчасово відмовитися від збору грибів; промивати ніс розчином солі або іншими подібними засобами; якщо є якісь серйозні, гострі або хронічні, захворювання бронхо-легеневої системи, то необхідно звертатися за порадами вицяжково до лікарів.

Експерт зазначає, що високий рівень забруднення повітря в Україні на період, коли українці масово спалюють траву, припала маловітряна й суха погода, коли опади мало ймовірні, вітер або слабкий, або взагалі штиль.

НАЗВАНІ НАЙНЕБЕЗПЕЧНІШІ ДЛЯ СЕРЦЯ ПРОДУКТИ

Щоб звести до мінімуму розвиток серцево-судинних захворювань, необхідно відмовитися від червоного м'яса, напівфабрикатів, енергетиків та алкоголю. Про це кардіолог Пабло Канепа заявив іспанській газеті La Vanguardia.

За його словами, людям, які стежать за здоров'ям, важливо щодня приділяти фізичній активності 45 хвилин, відмовитися від шкідливих звичок і зробити вибір на користь середземноморської дієти, багатої фруктами, овочами, горіхами, бобовими, рибою і оливковою олією, але яка обмежує вживання м'яса.

Канепа наголосив, що особливо небезпечним для серця є червоне м'ясо.

Цей продукт містить багато насичених жирів, споживання яких варто обмежувати, віддаючи перевагу моно- і поліненасиченим жирам. Їхнім джерелом є горіхи, оливкова олія першого віджиму, насіння, авокадо, деякі види риби. Кардіолог порадив включити в меню дієтичні види м'яса, наприклад, курятину.

Крім того, варто уникати випічки і пластівців для сніданку, а також напівфабрикатів. Така їжа багата трансжирами, які підвищують рівень «поганого» холестерину, сприяють набору ваги і підвищують ризик захворювань серця і судин, а також діабету другого типу.

Також Канепа категорично не рекомендує вживати безалкогольні енергетичні напої — крім кофеїну, в них міститься багато цукру і шкідливих добавок.

Енергетики викликають збудливий ефект на нервову систему, який, в свою чергу, може викликати проблеми із серцевим м'язом.

Корисно обмежити споживання вершків і вершкового масла, а також скоротити вживання солі, щоб уникнути ризиків, пов'язаних з високим кров'яним тиском.

За словами лікаря, необхідно відмовитися і від алкоголю, який серйозно збільшує шанси зупинки серця та інфаркту міокарда, а також пошкодження мозку.

ЧЕРЕЗ ШАШЛИКИ ГОРЯТЬ ХЕРСОНСЬКІ ПЛАВНІ

На Карантинному острові горіли плавні довкола Херсону, повідомив Дмитрій Черноморченко у Facebook.

«Сьогодні горіли Херсонські плавні, а саме, Карантинний острів, 2-4 причали. Хтось підпалив сміття в вітер або посмажив шашлики. Р.С. Всі живі здорові (крім гнізд і звірків), дачі цілі, дачні туалети теж. Поліція приїздила, сподіваюся винні будуть знайдені», — написав чоловік і показав масштаби пожежі.

Головне Управління ДСНС України у Херсонській області повідомило, що саме поліцейські викликали пожежників.

На місце події було направлено два чергові відділення 14-ї та 20-ї Державних пожежно-рятувальних частин. Рятувальників було переправлено на катері аварійно-рятувального загону спецпризначення до місця пожежі. Прибувши на місце події, встановлено, що горить очерет з 1-го по 5-й причал вздовж дачних кооперативів, але загрози дачам немає.

Такі пожежі тут трапляються щороку і повторюються чи не щотижня. У поліції припускають, що вони виникають з двох причин: необережних дій дачників або ж через навмисний підпал. Підпалювати можуть браконьєри, які так знищують очерет і їм простіше виловлювати рибу заради ікри. Саме тому ці пожежі найчастіше стаються навесні.

Натомість від пожеж страждають екосистеми: гине ікра, яку відкладають риби, горять тварини і птахи з гніздів'ями, вже не кажучи про забруднення повітря від спалювання.

РОЗСЛІДУЄТЬСЯ ПІДПАЛ НИЖНЬОДНІСТРОВСЬКОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ

В Одеській області поліція почала розслідування за фактом підпалу території Нижньодністровського природного парку. Як повідомили УНІАН у Головному управлінні Національної поліції в Одеській області, в результаті пожежі, яка почалася 1 квітня, в районі 43-45 км траси Одеса — Рені вигоріло 10 га унікальної природної екосистеми Нижньодністровського національного природного парку. Відзначається, що під час пожежі загинула велика кількість птахів, які зараз на гніздах висиджують пташенят. На місці події працювали рятувальники і слідчо-оперативна група Білгород-Дністровського відділу поліції. Провадження відкрито за ч.1 ст.252 (умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду) Кримінального кодексу України. У рам-

ках досудового слідства призначено ряд експертиз, проводяться заходи із встановлення осіб, причетних до загоряння. У поліції акцентують, що до 15 червня в екосистемах введено режим тиші — не можна шуміти чи іншим чином порушувати спокій лісових мешканців.

ЯКОЇ ШКОДИ ЗАВДАЛИ ПОЖЕЖІ У ЗОНІ ВІДЧУЖЕННЯ

У мережі опубліковано відео масштабної пожежі в Чорнобильській зоні відчуження. Запис опубліковано на сторінці Чорнобильського біосферного заповідника в Facebook. «В останні дні рятувальники збилися з ніг, гасячи в тому числі пожежу на території Чорнобильського заповідника. Зйомки з дрону показують, що вогонь прийшов з-за меж зони відчуження. Вітер моментально роздмухав некероване полум'я, яке перекинулось на дерева і посунулось в зону. Займання охопило територію у декілька десятків гектарів. В епіцентрі пожежі підвищився радіаційний фон. Щоправда, за його межами — радіація в нормі», — йдеться у повідомленні.

Співробітники зазначають, що рятувальникам вдалося загасити відкритий вогонь, проте збитків вже завдано. У тому числі — живому світу заповідника. «Це людське варварство з присмаком попелу давно час присікати. Інакше незабаром оглянемось навколо і побачимо не весняну зелень, а чорні згарища», — зазначили в установах.

Через тривалі пожежі у Зоні відчуження вже вигоріло 11,5 тис. га Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника, а це 5% його території, заявив директор Чорнобильського заповідника Олександр Галущенко.

«За попередніми оцінками, постраждало близько 11,5 тис. га південно-західної частини заповідника, що становить близько 5% заповідника. З них ліси — близько 35%, перелоги — 55%, водно-болотні угіддя — 10%. Відповідно до попереднього зонування, це переважно зони антропогенного навантаження та буферні зони.

Великі ссавці і копитні втекли. На локальному рівні кормова база втрачена, але вони повернуться туди через деякий час. Найбільші втрати — малі ссавці, малі птахи, рептилії, амфібії».

За словами Галущенка, внаслідок інтенсивного горіння були втрачені або сильно пошкоджені певні рослинні групи. Щодо фауни, то негативний вплив буде

неістотним, оскільки на час проходження пожеж у більшості ссавців та птахів були ще відсутні кладки яєць, а молодняк не народився.

Найбільш вразлива група — птахи, які гніздяться на землях: тетерикові, кулики, водоплавні — у цей час ще не приступили до масового гніздування. Можливі поодинокі випадки загибелі кладок, але є імовірність, що процес буде відновлено.

Загалом, наголосив він, тварини повернуться у місця згарищ через 2-3 місяці після пожеж.

Начальник Головного управління ДСНС України у Київській області Василь Слободяник під час онлайн-брифінгу повідомив, що спостерігається різке ускладнення ситуації з пожежами на Київщині.

«Щодо ситуації, яка склалася у Київській області з пожежами... в цьому році фіксується збільшення на 31% кількість пожеж у природних екосистемах, ніж минулого року, це 2 тис. 540 пожеж, і площа, яка прогоріла в цих пожежах, на 33% теж збільшилася — це 2 тис. 911 га. У лісах кількість пожеж збільшилася в 8 разів і площа в 44 рази. На торфовищах кількість пожеж збільшилася вдвічі, і площа — в 2,5 рази», — заявив він. За словами Слободяника, на сьогоднішній день триває гасіння пожеж на торфовищах у Київській області. Він додав, що на даний час навколо Києва горять три торфовища — в Бородянському, Вишгородському та Обухівському районах. Слободяник відзначив, що цього року під час ліквідації пожеж в екосистемах були виявлені тіла двох загиблих.

ЗА СПАЛЮВАННЯ ЛІСТЯ І СУХОЇ ТРАВИ ЗБІЛЬШИТИ ШТРАФИ

Міністерство енергетики та захисту навколишнього середовища працює над законопроектом про збільшення штрафів за спалювання листя і сухої трави, написала в Facebook заступник міністра енергетики та захисту навколишнього середовища Ірина Ставчук.

«Проінформую, що планує робити міністерство найближчим часом: спільно з комітетом опрацюємо проект закону про внесення змін щодо розміру штрафів. Я не прихильник драконівських штрафів, тому що часто спалювання відбувається через незнання, що це заборонено, або незнання інших способів обробки землі або утилізації листя, але поки штрафи дійсно дуже низькі», — зазначила вона.

За словами Ставчук, подібний законопроект виносився на розгляд попереднім парламентом, але так і не був прийнятий. Заступник міністра зазначила, то також планується звернення до Національної поліції із запитом про поточну статистику штрафів за відповідною статтею адміністративного кодексу, а також про спільну інформаційну кампанію та посилення контролю по всій території України.

Крім того, міністерство має намір проаналізувати можливість розширення постанови, яка затверджує перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, щоб місцева влада могла встановлювати системи відеоспостереження за пожежею у природних екосистемах.

СИНИЦІ КОРИСТУЮТЬСЯ ДОСВІДОМ З ТЕЛЕВІЗОРА

Студенти-зоологи з Кембридзького університету визначили, що два найбільш поширені типи синиць — великі синиці та синиці блакитні — здатні вибирати їжу, орієнтуючись на досвід інших птахів, побачений в телевізорі. Про це повідомляє Громадське з посиланням на Phys.org.

Так, підслідні синиці спостерігали за реакцією інших птахів на їжу і запам'ятовували, яка їм сподобалася, а яка ні. Далі пернаті частіше вибирали їжу з «хорошими відгуками».

Всім синицям показували відео окремо. На них різні птахи пробували пластівці, позначені символом хреста або квадрата: перші були смачні, а другі просякнуті гірким розчином. Синиці помітили, що птахи висловлювали огиду, спробувавши пластівці з квадратом: витирали дзьоб і трясали головою. Коли синицям запропонували спробувати пластівці, вони частіше вибирали пластівці відмічені хрестиком.

«Синиці блакитні та великі синиці добувають їжу разом, у них схожий раціон, але вони можуть засумніватися перед тим, як пробувати нову їжу», — пояснив співавтор роботи. Він також додав, що спостерігаючи за іншими птахами, синиці здатні швидко і безпечно зорієнтуватися, яку їжу їм найкраще з'їсти. Така поведінка сприяє зменшенню кількості часу і енергії, які вони витрачають на пробу різної їжі, а також допомагає їм уникнути отруєння.

СИНИЦІ СТАЛИ ВБИВАТИ ІНШИХ ПТАХІВ ЧЕРЕЗ ЗМІНИ КЛІМАТУ

Вчені з Нідерландів, спостерігаючи за великими синицями та строкатими мухоловками, які раніше не перетиналися за часом гніздування, стали знаходити вбитих мухоловок, пише National Geographic.

Річ у тому, що синиці відкладають яйця з першими ознаками весни, а потім їх спорожнілі гнізда займають мухоловки, які повернулися після зимівлі в Африці трохи пізніше. Але з 2007 року вперше виявили в гнізді синиці мертву мухоловку, вбиту в жорстокій сутичці. Мозок птиці був виклюваний. З того часу у двох голландських національних парках стежили за обома породами птахів протягом 10

років. Первісна гіпотеза вчених, що це синиці стали вбивати мухоловок через місця для гніздування, підтвердилася: вбивцями мухоловок дійсно є синиці, а причина пов'язана з кліматичними змінами.

У зв'язку з більш теплими зимами численні синиці зараз трохи запізнюються з кладкою яєць. А мухоловки навпаки, стали прилітати трохи раніше, перебудувавши свої біологічні годинники з урахуванням зростання температури. Через це їх сезон розмноження став перетинатися з синицями. Раніше мухоловки займали вже спорожнілі гнізда синиць. У результаті не знайшовши таких, мухоловки намагаються проникнути в шпаківні, зайняті синицями, а ті, в свою чергу, дають жорстку відсіч.

Вчені вважають, що в даний момент більш агресивна поведінка синиць поки не надає великого впливу на чисельність популяції мухоловок. Але чим сильніше буде змінюватися клімат, тим раніше мухоловки почнуть повертатися з зимівлі. У більш теплих зимах буде виживати більше синиць. А значить, більш сильні синиці почнуть виживати мухоловок. Велика ймовірність, що скоро природа не зможе прогодувати ці види птахів одночасно і тоді мухоловки можуть зникнути.

У СПІВОЧИХ ПТАХІВ ВИЯВИЛИ ЗАЙВУ ХРОМОСОМУ

Вчені виявили зайву хромосому в статевих клітинах співочих птахів. Їх дослідження опубліковано в журналі Proceedings of the National Academy of Sciences.

Як наголошується, ця хромосома є значною еволюційною перевагою, яка сприяє видовому різноманіттю. Уточнюється, що вперше додаткову хромосому виявили ще 20 років тому — в статевих клітинах зебрової амадіни. Тоді це сприйняли як генетичний курйоз, однак зараз вчені довели, що ця хромосома притаманна, ймовірно, всім співочим птахам. Також вчені припустили, що спочатку ця хромосома була «геномним паразитом», але згодом перетворилася у важливий елемент геному.

Куліш із салом

Склад: 600 г картоплі, 5 ст. ложок пшоно, 2 цибулини, 150 г сала-шпик, 2 л води, сіль, зелень.

Приготування: Пшоно добре промивають, заливають підсолим окропом і варять до напівготовності. Потім додають очищену, нарізану кубиками картоплю й варять ще 7-10 хв. Після цього додають дрібно нарізане, підсмажене разом з цибулею сало-шпик й дають прокипіти 5 хв. Подаючи на стіл, куліш у тарілці

ЦЬОГО РОКУ ЗИМА БУЛА НАЙТЕПЛІШОЮ В ІСТОРІЇ

Цьогорічна зима стала найтеплішою за всі часи фіксування температур. Дивна суміш погодних закономірностей на верхівці світу поєдналася з посиленням впливом кліматичних змін.

Система з надзвичайно низьким тиском над Північним Полум'ям скерувала висотну струменеву течію в північному напрямку, проти швидких вітрів, які постійно циркулюють у регіоні. В результаті виник щільний бар'єр, який заблокував холод на місці й перекреслив всі осінні прогнози щодо крижаної зими, — пише Bloomberg.

У США зимова температура виявилася на 3 градуси за Цельсієм вищою від середньої за 20 століття. Тож варто очікувати, що найближчим часом з'явиться лавина нових досліджень на тему причин цього-річних змін.

Видання нагадує, що січень 2020 року вже був позначений як найтепліший для Європи за всю історію, згідно з даними Служби кліматичних змін Коперника. Температура була на 3,1 градуса за Цельсієм вищою, ніж в середньому. А в більшій частині Росії, в Скандинавії й на Сході Канади було тепліше навіть на 5 градусів.

Ніхто не чекав, що зима буде такою. Впродовж осені вважалося, що Арктика випустить холод, як зазвичай. Компанії AccuWeather в Пенсильванії й Maxar в Мериленді очікували, що цьогорічний сезон буде холоднішим, ніж торік, допускаючи, що американцям доведеться заплатити більше за опалення. «Але все просто пішло не так», — сказав президент Weather Tiger LLC у Флориді Раян Тручелат.

«Велика кількість наявних методів прогнозування не спрацювали», — додав він. Система тиску, яку називають «арктичною осциляцією», зазвичай коливається між низьким і високим рівнем, посилюючи і ослаблюючи полярні вітри. Але метеорологи кажуть, що цей процес не часто такий інтенсивний і зазвичай не триває так довго. Це загадка, яка змусить дослідників шукати відповідь, чому цього року взимку з погодою все сталося саме так. І чи це напряму пов'язано зі змінами клімату.

посипають дрібно нарізаною зеленню петрушки.

СМАКОТИНКА

